

KELDER KRITISCH OVER HET SNELLE GELD

In de afgelopen 25 jaar is Nederland schatrijk geworden. Totdat er een crisis kwam die iedereen treft. Wat is er gebeurd? Zelfbenoemd getuigdeskundige Jort Kelder ging op onderzoek uit.

Het resultaat is de televisieserie 'Het Snelle Geld', waarin hij samen met de hoofdrolspelers terugkijkt op een kwart eeuw polderkapitalisme. Hier doet hij dat alleen.

Wie de huidige AEX-index vergelijkt met die van 25 jaar geleden ziet fikse veranderingen. Is dat erg?

Het is interessant om eens te kijken naar de samenstelling van de AEX-index bij de start in maart 1983. Ondanks de crashes van 1987 en 2001 en de chronische dip van de laatste jaren is dat mandje - voor wat het waard is - dik drie keer over de kop gegaan, exclusief de uitgekeerde dividenden. Kom d'r maar eens om met een depositootje.

Tegelijkertijd is het pijnlijk om te zien hoe de samenstelling veranderd is. Nedlloyd, Gist-Brocades, Hoogovens, en last but not least ABN en Amro - allemaal verdwenen als zelfstandige bedrijven. KLM? Geschonken aan de Fransen. Nationale-Nederlanden? Gedwongen uitgehuwelijkt door 'onze' vrouw in Brussel, Neele Kroes. En bedankt.

Nu hoort die creatieve destructie natuurlijk bij het kapitalisme, maar het tempo van verandering en de uitverkoop van ons erfgoed is wel hard gegaan. Dat alles in ruil voor wat bonussen aan allerlei huurlingen in de raden van bestuur. Noem mij een naïeveling of een patriot, maar ik vind dat verdrietig. Onze economische basis is gewoon smaller geworden.

Halen beursfondsen eruit wat erin zit of is het beter toeven in de private luwte?

Een beursnotering is volgens de boeken bedoeld om een bedrijf geld te verschaffen voor groei. Maar de ervaring van de afgelopen kwart eeuw dwingt ons tot de conclusie dat die beursgangen vooral gebruikt zijn om de oprichters te laten 'cashen', waarna het bedrijf de speelbal werd van 28-jarige analisten en fondsmangers die het management de maat namen.

Uit onderzoek blijkt dat de tucht van de markt zorgt voor strakkere leiding bij beursgenoteerde bedrijven, in schril contrast tot ingekakte familiebe-

DE UITVERKOOP VAN ONS ERFGOED IS WEL HARD GEGAAN. NOEM MIJ EEN NAIEVELING OF EEN PATRIOT, MAAR IK VIND DAT VERDRIETIG.

drijven. Maar 'beleggers' krijgen de bedrijven die ze verdienen. Als de beursbelegger alleen voor snelle winst gaat, krijgt-ie dus ook directies die alleen naar hun kortetermijn bonus kijken. Zeer schadelijk, maar je ziet het overal gebeuren.

In de VPRO-serie spraken we met Joop van den Ende over de beursnotering van Endemol. Hij zegt dat het een van zijn grote fouten was geweest, desastreuus voor de [creatieve] ontwikkeling van zijn bedrijf. De beursautoriteiten zouden zich die kritiek moeten aantrekken, want het is alsof de marktmeester van de Albert Cuyp de hele dag marktkooplieden op bezoek krijgt die beroofd zijn, mede mogelijk gemaakt door het gebrek aan toezicht op de markt.

Door de crisis lijkt het even gedaan met de riante stijgingen van topsalarissen. Is dat een tijdelijk effect?

Het mag bekend zijn dat ik groot voorstander ben van méér in plaats van minder millionairs. Tegelijkertijd vind ik dat sommige managers zich echt te buiten zijn